

Європейський вектор інтеграції України

Доповідач Л.О. Кібальник

В умовах посилення процесів глобалізації та інтернаціоналізації, поглиблення міжнародного поділу праці, транснаціоналізації виробничої діяльності необхідним для України є

□ визначення напрямів, масштабів і глибини її *взаємодії з національними господарствами інших країн, їх регіональними угрупуваннями;*

□ розробка власного оптимального *механізму входження у світове конкурентне середовище,* орієнтованого на забезпечення економічного розвитку та реалізацію національних інтересів країни.

На сьогодні українську інтеграційну стратегію визначають *три головні вектори зовнішньополітичних взаємодій*, які зумовлюють історичну конфігурацію пріоритетів країни.

1. **Євразійський** (Російська Федерація, країни СНД).
 2. **Європейський** (країни ЄС, США).
 3. **Південно-східний** (країни Чорноморського регіону, Туреччина, країни Сходу).
-

Європейський вектор є одним із *пріоритетних* у зовнішній політиці нашої держави.

Перспективною метою української зовнішньої політики є *членство України у*

- *Європейських Співтовариствах,*
- *західноєвропейських,*
- *загальноєвропейських структурах.*

Цілком зрозуміло, що вступ України до ЄС є *довготривалим, багатоступінним та віддаленим у часі процесом.*

Європейський вибір України є природнім та цілком закономірним.

Такий вибір можна пояснити наступними *факторами*:

географічна та цивілізаційна близькість між Україною та Європою,

історична традиція співпраці українців з іншими європейськими народами (особливо після проголошення незалежності України у 1991р.).

Європейський вибір нашої держави

- 1) відкриває *нові перспективи співробітництва* з розвиненими країнами континенту;
 - 2) надає можливість *становленню ринкової інфраструктури* та оптимізації використання та *розподілу ресурсів*, що є вагомими факторами економічного зростання та прискорення економічного розвитку;
-

3) *зміцнює позиції України у світовій системі міжнародних відносин;*

3) може певною мірою гарантувати *політичну безпеку та стабільність*, сприяти *розвитку демократії, громадянського суспільства України*, стимулює *культурно-ідеологічні перетворення*, створення необхідного психологічного клімату, що сприяє більш інтенсивному розвитку України.

На сьогодні в ЄС можна констатувати

- високу платоспроможність споживачів,
- значні темпи економічного розвитку,
- високу культуру виробництва, споживання, розрахунків,
- значний за обсягом фінансовий ринок,
- високі стандарти виробництва, охорони навколишнього середовища, освіти, медицини тощо,
- нові технології.

Рух ЄС на схід має загалом позитивне стратегічне значення для майбутнього Європи, *відкриваючи нові, ширші можливості співробітництва між Україною і Європейським Союзом.*

До Європейського Союзу *приєднуються окремі держави, які межують з Україною*, а це створює нову ситуацію: безпосереднє сусідство з Україною, що має для неї важливі наслідки.

Проходження шляху інтеграції України до ЄС можна умовно поділити на такі етапи:

- укладення угоди про партнерство і співробітництво;
- укладення угоди про вільну торгівлю;
- набуття статусу асоційованого члена;
- повне членство у Співтоваристві .

14 липня 1994 р. Україна і ЄС підписали Угоду про партнерство та співробітництво (УПС), яка набрала чинності 1 березня 1998 р.

Угода визначає 28 сфер, у яких ЄС та Україна прагнуть розширити взаємну співпрацю.

З метою реалізації та моніторингу УПС було створено структуру, що складається з наступних установ:

- 1) *Рада з питань співпраці* між Україною та ЄС;
- 2) *Комітет з питань співпраці* між Україною та ЄС
- 3) *Комітет з питань парламентської співпраці* між Україною та ЄС;
- 4) *Саміти* (усього було проведено 13 самітів між ЄС та Україною, останній з яких відбувся 4 грудня 2009 року).

7 травня 2009 року була прийнята Комунікація Європейської Комісії «Східне партнерство» для подальшої інтеграції шістьох країн Східної Європи до ЄС (Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Молдова та Україна).

«Східне партнерство» є доповненням до двосторонніх договірних відносин між ЄС та кожною з країн-партнерів.

Основні положення

Комунікації “Східне

партнерство”:

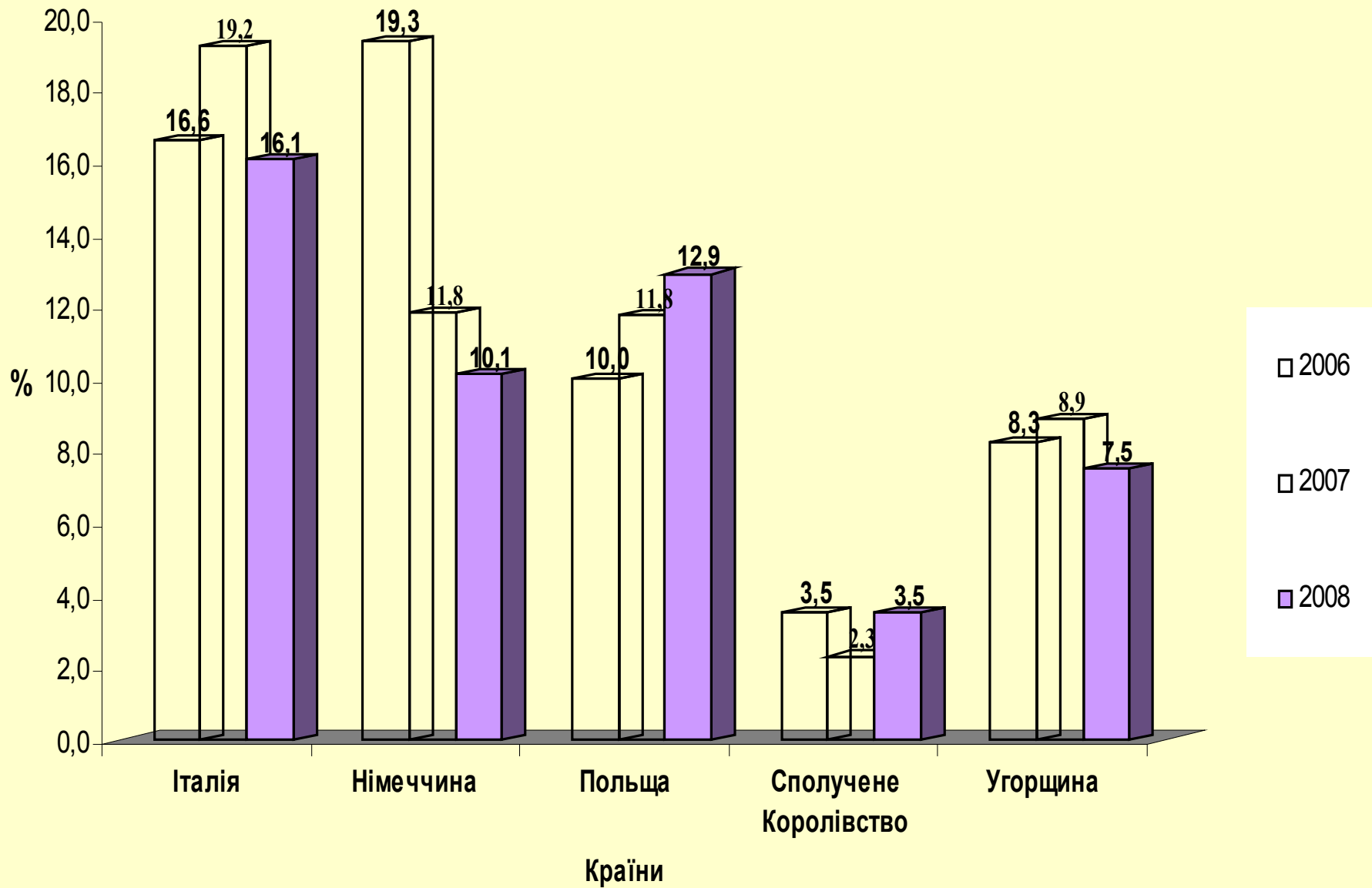
1) лібералізація візового режиму;

2) вирівнювання регіонального розвитку країн-партнерів, підтримка соціально-економічного розвитку;

3) запровадження багатостороннього політичного діалогу між ЄС та країнами-партнерами.

Основні напрями економічного співробітництва між Україною та ЄС

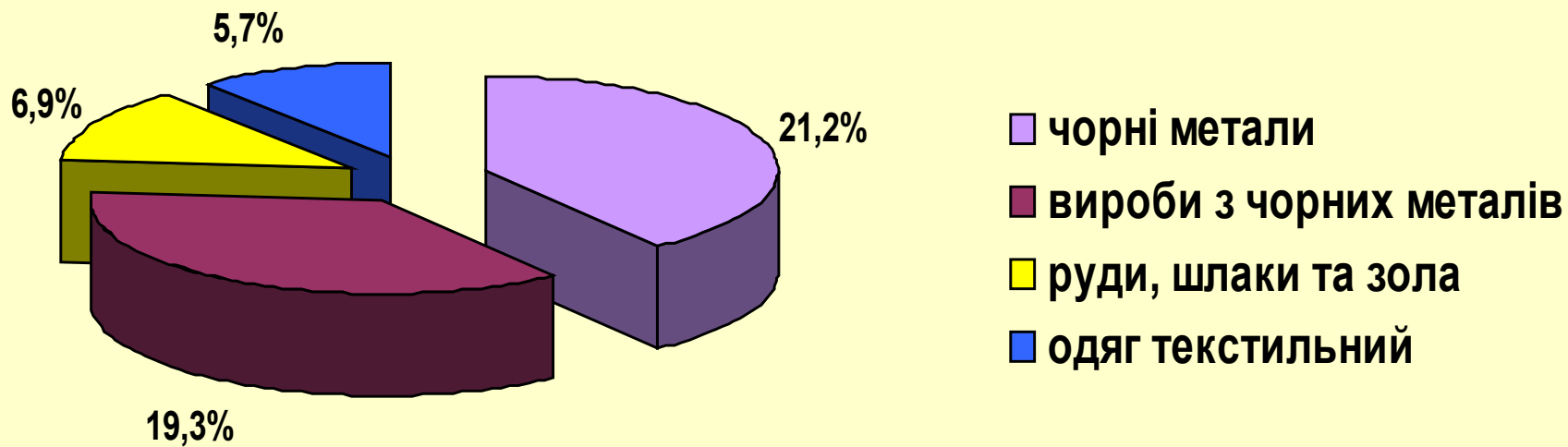
- 1. Експорт і імпорт товарів*
 - 2. Торгівля послугами*
 - 3. Інвестиційні, валютно-кредитні відносини*
 - 4. Трудова міграція*
 - 5. Трансфер технологій*
-

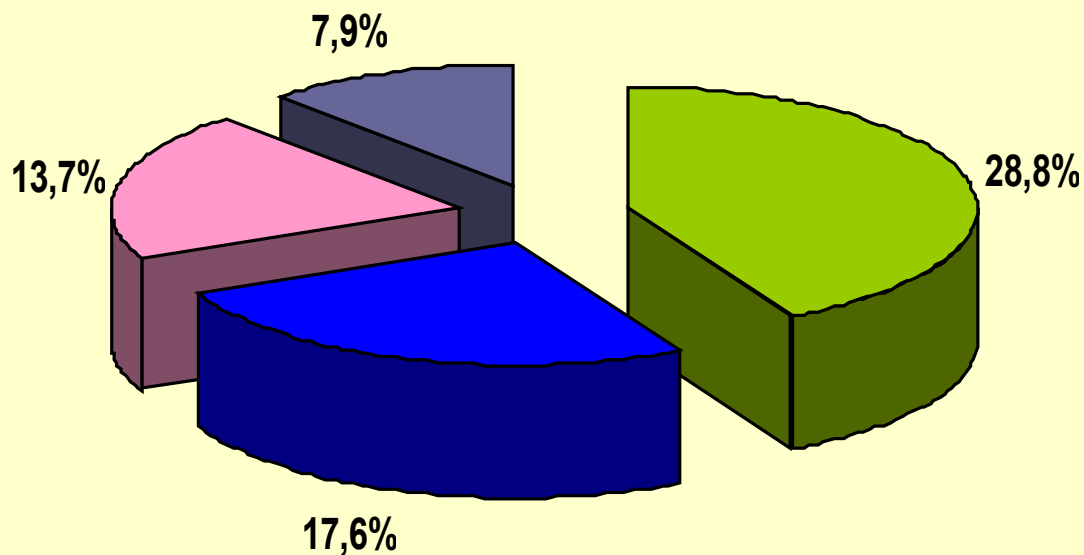
Частка експорту найбільших країн за 2006-2008рр.

Найбільшими партнерами України в імпорті є:

- Німеччина;
 - Польща;
 - Італія;
 - Сполучене Королівство;
 - Угорщина.
-

Частка товарної структури українського експорту до країн ЄС

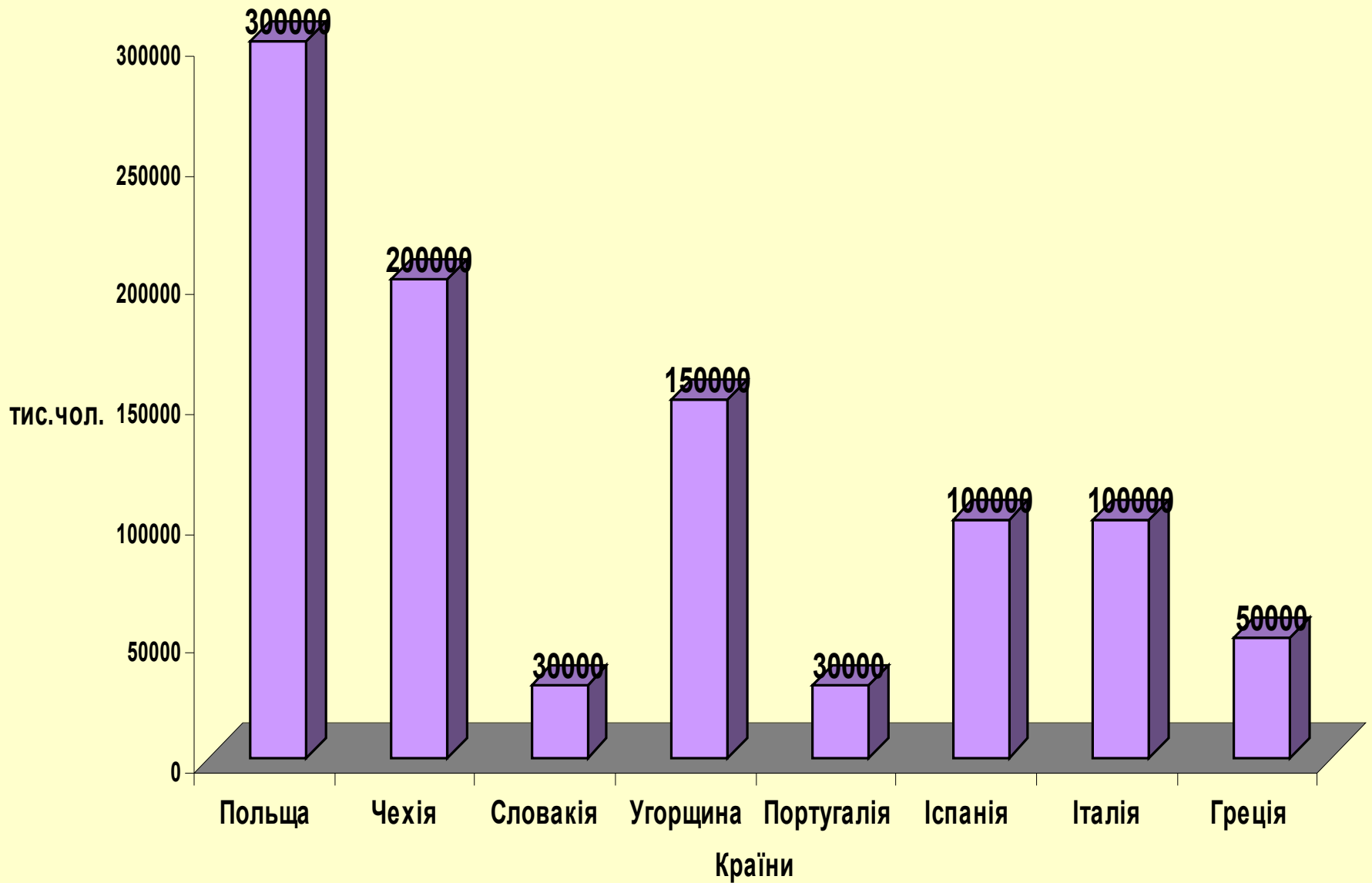
- мінеральні продукти
- механічне обладнання
- транспортні засоби та шляхове обладнання
- недорогоцінні метали та вироби з них

Частка товарів, що найбільше імпортується до України

У структурі вітчизняного експорту послуг до країн ЄС найбільшу частку складають транспортні послуги (67%), серед них майже 65% це трубопровід.

В імпорті послуг з країн ЄС до України переважають різного роду транспортні, фінансові послуги, а також надання роялті та ліцензій.

	Прямі інвестиції з України в країни ЄС на початок року (млн.дол.США)			Прямі інвестиції в Україну з країн ЄС на початок року (млн.дол.США)		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Всього по країнах ЄС	5926,4	5926,5	5949,0	22944,5	22912,4	28118,2
Австрія	2,2	2,2	2,7	2075,2	2067,4	2443,8
Італія	0,7	0,8	0,7	150,4	150,4	914,2
Кіпр	5825,5	5825,5	5826,1	5941,8	5946,4	7677,2
Нідерланди	0	0	...	1006,6	2508,8	3155,4
Німеччина	2,5	2,5	2,6	1968,8	5918,3	6393
Сполучене Королівство	-	13,8	...	1046,2	1975,5	2248,9
Франція	0,2	0,2	0,2	2511,2	1044,8	1231,2
Швеція	13,8	-	-	5917,9	986,7	1262,8

Кількість працюючих українців в країнах ЄС

Після вступу до Світової Організації Торгівлі,
головною стратегічною метою
зовнішньоекономічної політики України став намір
підписати угоду про створення зони вільної
торгівлі з Європейським союзом.

Зона вільної торгівлі –

форма інтеграції, що передбачає усунення тарифних і нетарифних, передусім кількісних, бар'єрів у взаємній торгівлі товарами та послугами та збереження власної системи регулювання торгівлі з третіми країнами.

Укладання угоди про вільну торгівлю **не передбачає**

- обов'язкової наявності спільних кордонів,
- абсолютно повної лібералізації торговельної політики,
- необхідності створення наднаціонального керуючого органу.

В зв'язку з цим, **ЗВТ є ефективною і прийнятною, особливо для країн, що розвиваються.**

Для досягнення такої мети, **одних лише прагнень недостатньо.**

Оптимістичні висловлювання деяких вітчизняних політичних діячів про *можливість завершення переговорного процесу вже до кінця 2009 року*, як бачимо пішли *в розріз з реальною ситуацією*, з огляду на необхідність *суттєвих трансформацій зовнішньоторговельної політики* нашої держави.

**Сам процес скасування митних бар'єрів
труднощів не створює, проте, до того як
відкривати національні ринки необхідно
*забезпечити підґрунтя позитивним наслідкам
вільної торгівлі.***

**Світовий та європейський досвід
функціонування зон вільної торгівлі вказує на те,
що для країн-учасників *позитивні наслідки
переважають над втратами.***

Після підписання угоди про вільну торгівлю між США, Мексикою та Канадою відбулось

- зростання реального ВВП кожної з цих країн більш ніж на 40 %,
- притік прямих іноземних інвестицій до Канади та Мексики зріс більш ніж вдвічі.

Про ефективність даної форми інтеграції яскраво свідчить також той факт, що кількість зон вільної торгівлі динамічно зростає щороку – на сьогодні в світі їх налічується понад **180**.

Для України створення ЗВТ з Євросоюзом, це,

перш за все шанс

- стати *повноправним учасником світового ринку,*
- підняти *конкурентноздатність економіки до європейського рівня*
- та дати *поштовх внутрішньому розвитку країни.*

В світі не існує єдиних уніфікованих правил щодо регулювання діяльності країн-учасниць ЗВТ.

Будь-яке *регулювання здійснюється на основі підписаної між сторонами угоди.*

Існують умови, без яких неможливе функціонування зони вільної торгівлі:

- обов'язкове узгодження правил визначення походження товару;
- уніфікація товарних номенклатур;
- адаптація роботи митниць до умов вільної торгівлі;
- гармонізація зовнішньоторговельної політики країн-членів.

Адаптація національного законодавства до європейських стандартів знаходиться на початковому етапі.

З метою адаптації зовнішньоторговельної політики України до умов зони вільної торгівлі необхідно:

1) визначити винятки з угоди – найбільш доцільно виключити з ЗВТ продукцію сільського господарства;

2) встановити перехідні періоди для галузей України – найбільш прийнятними є терміни до п'яти років;

3) гармонізувати національну законодавчу базу з європейською – усунути відмінності в стандартах якості та правилах походження товарів;

4) спростити проведення митних процедур;

5) вдосконалити систему боротьби з корупцією.

ді

торгівлі з Європейським
Союзом може мати
наступні недоліки:

• недоотримання коштів через скасування митних бар'єрів,

• витрати з бюджету та загострення конкуренції з європейськими виробниками.

Позитивні наслідки :

для держави – зростання експорту, внутрішні реформи, подолання корупції;

для споживачів – здешевлення імпоротної продукції, зростання якості вітчизняної продукції, тощо;

для експортерів – розширення ринків збуту, зростання якості продукції та її здешевлення на європейських ринках;

для імпортерів – спрощення митних процедур,
здешевлення продукції на вітчизняному ринку;

*для виробників, що орієнтуються на
внутрішні ринки* - можливість швидкого виходу
на зарубіжні ринки та підвищення якості продукції.

Отже, позитивні наслідки від укладання угоди про вільну торгівлі все-таки переважають над можливими втратами, а створення ЗВТ між Україною та Європейським Союзом може бути *доцільним і принести вигоду обом сторонам.*

Напрями поліпшення співпраці України та ЄС:

- Адаптація українського законодавства до законодавства ЄС;
- Розвиток торговельних відносин;
- Створення зони вільної торгівлі, що у свою чергу дозволить:
 - повністю лібералізувати торгівлю товарами;
 - зменшити нетарифні обмеження щодо промислових і сільськогосподарських товарів з України;
 - лібералізувати ринок послуг;
 - поживавити підприємницьку діяльність;
- Розвиток відносин у контексті загальноєвропейської безпеки;
- Розвиток співробітництва в політичній сфері;
- Адаптація своєї соціальної політики до стандартів ЄС;
- Розвиток культурно-освітніх та науково-технічних відносин.

Дякую за увагу!

Україна - ЄС

- **Розширення ЄС** відкриває для України нові перспективи та досить вагомі **можливості поглиблення євроінтеграційної політики** нашої держави.
- В результаті відповідного розширення Україна опиниться у статусі безпосереднього сусіда країн-членів ЄС, що об'єктивно посилюватиме вплив ЄС на нашу державу насамперед у політичній сфері.
- Така інтеграція забезпечить створення **максимально сприятливих умов для інтеграції України в європейські інституційні**, у т.ч. й економічні структури; більш повну реалізацію діючого науково-технічного потенціалу нашої держави, її залучення до високих технологій, розвиток ВПК;
- У такій ситуації **головне** для нас — постійно доводити світовій спільноті свою **послідовність в обраному курсі**, в утвердженні демократичних засад суспільства, принципів **верховенства закону і права, соціально спрямованої ринкової економіки**.

Україна - СНД

- **Україна зацікавлена у всебічному розвитку багатостороннього економічного співробітництва з країнами СНД, оскільки посилення інтеграційних процесів між відповідними країнами може сприяти **утвердженню** у східній частині європейського континенту **зони сталого розвитку та високих темпів економічного зростання**.**
- Важливу роль відіграє базис економічних відносин з країнами СНД, що сформувався після розпаду СРСР.
- **Надмірна енергетична залежність України від країн СНД (Росія та Туркменістан).**
- Підписано угоду про створення **Єдиного економічного простору України, Росії, Білорусії та Казахстану**. Поглиблення відповідного співробітництва повною мірою **кореспондується з інтересами Євросоюзу**. У цих та інших питаннях Україна може стати важливою зв'язною ланкою між Сходом і Заходом.

Україна – НАТО

- **Головні інтереси Альянсу, пов'язані з Україною, зосереджені не у воєнній сфері, за всієї її важливості та першорядності, а в площині політичній.**
- **Вони полягають у ствердженні демократичних цінностей і всього того, що називається просуванням західної європейської цивілізації.**
- **Головними вимогами НАТО до країн-кандидатів є побудова демократичного суспільства в державі та встановлення демократичного цивільного контролю над збройними силами. Отже, намір України вступити до НАТО передусім є виявом прагнення розбудувати демократичне суспільство.**
- **У процесі розширення Україна набуває для НАТО надзвичайно важливого геостратегічного значення.**
- **Якщо приєднання країн Балтії до НАТО означає завершення формування північно-східного флангу НАТО, то вступ України до НАТО означатиме завершення формування південно-східного флангу Альянсу.**

Членство в НАТО вирішує багато важливих для майбутнього України як незалежної суверенної європейської держави питань

- надає міцні гарантії її національної безпеки, територіальної цілісності та державного суверенітету.
- сприятиме залученню високих технологій в оборонну промисловість та повнішій реалізації науково-технічного потенціалу нашої країни.
- посилює внутрішньополітичну та соціальну стабільність країни, оскільки країни НАТО є світовими лідерами у забезпеченні соціально-економічних та соціально-політичних стандартів.
- створює сприятливі політичні передумови для залучення потужних західних інвестицій в економіку країн-членів Альянсу.
- дозволяє Україні вийти зі сфери геополітичного домінування Росії і досягти зі своєю північно-східною сусідкою рівноправних відносин.
- створює також вагомі передумови інтеграції в європейську спільноту, його політичні та економічні структури, зокрема в ЄС.
- сприятиме підвищенню міжнародного авторитету України, активнішій участі в загальноєвропейських процесах, посиленню ролі в зміцненні стабільності та безпеки в Східноєвропейському та Чорноморському регіонах.

Україно - американські відносини

- Новий політичний клімат, що створюється у зв'язку з покращенням українсько-американських взаємин, дає можливість Україні вирішити деякі проблеми українсько-російських відносин на користь України.
- Американською стороною позитивно сприймається активність України у сфері протидії організованій злочинності та корупції. На черзі — взаємодія з FATF з питань розроблення та виконання плану реалізації положень законодавства в галузі запобігання та протидії боротьбі з відмиванням грошей з метою виключення України з “чорного” списку.
- Серед пріоритетних завдань — залучення американської сторони до здійснення оборонного огляду Збройних Сил України та їхнього реформування, що мають на меті забезпечення сумісності з силами НАТО.
- Потребує нового, потужного імпульсу з української сторони діяльність існуючих міждержавних консультативних механізмів — українсько-американських комітетів з питань економічного співробітництва, зовнішньої політики, оборони та культурної спадщини.

Україна - Близький Схід

- Держави Близького Сходу вбачають в Україні свого природного партнера, який завдяки своєму розташуванню, економічному та гуманітарному потенціалу, наявності розгалуженої мережі найважливіших транспортних артерій та транзиту енергоносіїв може відіграти важливу роль у формуванні якісно нової системи міжнародних відносин лінією Захід–Схід.
- Виважена позиція України напередодні та під час воєнної операції в Іраку, значно підвищила міжнародний авторитет та імідж України на світовій арені, довела її спроможність відігравати важливу роль у вирішенні найскладніших проблем формування нового світового порядку.
- Україна може зробити певний внесок й у створення сприятливої політико-психологічної атмосфери навколо мирного врегулювання близькосхідної проблеми.